

Suora aloiteoikeus

Nuorisovaltuusto 14.12.2022 § 9
721/00.02.09/2022

Alle 18-vuotiaat ovat ainoa ikäryhmä ilman äänioikeutta, ja meidän väylämme vaikuttaa hyvinvointialueella on alueellinen nuorisovaltuusto. Jotta voimme edistää nuorten hyvinvointia, tarvitsemme konkreettisia keinoja, esimerkiksi suoran aloiteoikeuden.

Suora aloiteoikeus tarkoittaa, että nuorisovaltuusto saisi tehdä aloitteita samalla tavalla kuin aluevaltuutetut. Emme halua täyttää muiden toimielinten esityslistoja, vaan tuoda meille jopa elintärkeät asiat käsiteltäviksi. Vaikka olemme nuoria, teemme aloitteet harkiten ja asiantuntijoihin tukeutuen.

Alueemme nuoret eivät ole ainoat suoraa aloiteoikeutta tavoittelevat nuoret. Esimerkiksi muut alueelliset nuorisovaltuustot tulevat esittämään itselleen suoraa aloiteoikeutta, ja Etelä-Pohjanmaalla alueellinen nuorisovaltuusto on jo saanut itselleen suoran aloiteoikeuden. Hyvinvointialueet ovat melko uusi halinnon taso, mutta myös kuntatasolta löytyy positiivisia seurauksia suorasta aloiteoikeudesta. Esimerkiksi Tampereella nuorisovaltuusto on saanut suoran aloiteoikeuden kautta edistettyä nuorten demokratiakasvatusta.

Nuorten äänen kuuntelu välittää viestiä, että hyvinvointialue arvostaa nuoriaan. Koska kaupungistuminen on Suomessa megatrendi ja nuorisoa virtaa pääkaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin, joissa nuoret kokevat äänensä kuulluksi, on elinvoiman säilyttämiseksi tärkeää antaa nuorten vaikuttaa. Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osa.

Nuoret ovat omien asioidensa kokemusasiantuntijota. Viime vuosina nuorten pahoinvointi on lisääntynyt merkittävästi korona-ajan ja Euroopassa käytävän sodan takia. Nuoret tietävät itse parhaiten, kuinka he voivat ja kuinka heidän hyvinvointiaan voidaan parantaa. Tämän takia on äärimmäisen tärkeää, että nuoret pääsevät vaikuttamaan hyvinvointialueiden toimintaan. Jos nuorten hyvinvointivajetta ei korjata tarpeeksi ajoissa, tulevaisuudenkuvat ovat synkkiä.

Laki hyvinvointialueesta 32 §

Aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja

vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Lain mukaan myös nuorisovaltuuston tulee saada vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan asioissa, joissa nuorisovaltuusto katsoo olevan merkitystä nuorten kannalta. Yksi keskeisin vaikuttamisen keino on suora aloiteoikeus.

Nuorisovaltuuston osallisuus edistää nuorten demokratiakasvatusta, ja rohkaisee nuoria vaikuttamaan. Nykyisin nuorten äänestysaktiivisuus on huolestuttavan matalalla, mutta jo nuorella iällä opittu vaikuttaminen loisi vahvan pohjan vaikuttamiselle myös aikuisiällä.

Nuoret ovat tulevaisuus, ja he tarvitsevat mahdollisuuksia vaikuttaa. Tämän takia olisi järkevää antaa nuorille suora aloiteoikeus. Loppupeleissä tulevaisuutemme ja hyvinvointimme on teidän aluevaltuutettujen käsissä.

Eesitys

Etelä-Savon nuorisovaltuusto päättää esittää aluehallitukselle, että se myöntää suoran aloiteoikeuden nuorisovaltuustolle.

Päätös

Etelä-Savon nuorisovaltuusto esittää aluehallitukselle, että se myöntää nuorisovaltuustolle suoran aloiteoikeuden.